

Pohorelský hlásnik 2011/04

informačné noviny Obce Pohorelá; ročník VII.; APRÍL 2011; - ZADARMO -

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov sa vykoná na celom území Slovenskej republiky k 21. máju 2011

Sčítaním sa zisťujú údaje o štruktúre obyvateľstva, o úrovni bývania a štruktúre domového a bytového fondu.

Údaje sa zaznamenávajú do sčítacieho tlačiva k rozhodujúcemu okamihu sčítania, ktorým je polnoc z piatka 20. mája na sobotu 21. mája. Sčítanie sa vykoná tak, že obyvatelia vyplnia príslušné formuláre (3 druhy):

- Údaje o obyvateľovi** – vyplňa každý člen domácnosti,
- Údaje o byte** – vyplňa jedna osoba za bytovú domácnosť,
- Údaje o dome** – vyplňa jedna osoba za celý dom.

Podľa zákona č. 263/2008 Z.z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 poskytnúť údaje na účely sčítania je povinný:

- každý obyvateľ
- každý vlastník domu alebo správca domu, alebo nájomca domu za každú budovu určenú na bývanie
- každý vlastník bytu alebo správca bytu, alebo nájomca bytu, alebo podnájomník bytu

Pri sčítaní v roku 2011 si obyvatelia po prvý raz v histórii vyberú, či vyplnia tlačene sčítacie formuláre, alebo sa sčítajú elektronicky.

Záujem o elektronické sčítanie budú priamo v každej domácnosti zisťovať sčítací komisári.

Sčítacie formuláre v čase od 13. mája do 20. mája doručia do každej domácnosti sčítací komisári.

Pre sčítacie obvody na území našej obce boli starostom obce za sčítacích komisárov vymenovaní:

Pavol Brenčič (Partizánska 520), Dušan Čupka (Clementisova 799), Jozef Hazák (Clementisova 824), Mgr. Bohuš Janoška (M.R.Štefánika 697), Anna Janošková (Kpt.Nálepku 141), Ondrej Polák (Za Vršok 204), Terézia Šajšová (Clementisova 774), Mgr. Martina Tlučáková (Clementisova 810), Jana Uriášová (Jesenského 133), MUDr.Luboš Vojtko (Kpt.Nálepku 27)

Sčítací komisár je povinný pri návšteve domácnosti sa preukázať osobitným poverením (menovaním) podpísaným starostom obce. Sčítací komisár vysvetlí a pomôže s vyplňaním sčítacích formulárov. Sčítací komisár má právo klásť aj otázky súvisiace so vzťahmi medzi členmi domácnosti. Sčítanie je právo i povinnosť, ktorá každému obyvateľovi vyplýva z §3 ods. 1 zákona NR SR č. 263/2008 Z.z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011. Sčítací komisári sú viazaní mlčanlivosťou o získaných informáciách a údajoch. Poskytnuté údaje sú chránené zákonom a budú slúžiť výlučne pre potreby Štatistického úradu SR.

**RADOSTNÉ
VEĽKONOČNÉ SVIATKY
PRAJEME**

**2% daní
na rozvoj obce** **Ešte do 30. apríla
môžete podporiť
verejnoprospešné
aktivity v našej obci**

Aj tento rok môžete prispieť 2% z Vašich daní na verejnoprospešné aktivity neziskových organizácií – na podporu kultúry, športu a aktivít v našej obci.

Do 30. apríla 2011 môžu zamestnanci podať *Vyhlasenia o poukázaní 2% daní* na daňový úrad podľa miesta bydliska.

O 2% Vašich daní sa tento rok v našej obci uchádzajú:

Občianske združenie OPORA Pohorelá,
Kpt.Nálepku 291, 976 69 Pohorelá,
IČO: 37891324

Občianske združenie PLŤ,
Pohorelská Maša 84, 976 69 Pohorelá,
IČO: 37824856

**Rodičovské združenie
pri základnej škole Pohorelá**,
Kpt.Nálepku 852, 976 69 Pohorelá,
IČO: 37950835

Slovenský kosecký spolok,
Jesenského 126, 976 69 Pohorelá,
IČO: 45025118

Telovýchovná jednota Mladosť Pohorelá,
Pohorelá, 976 69 Pohorelá, IČO: 17060711

**ZBER
OPOTREBOVANÝCH
PNEUMATÍK**
sa uskutoční **18. APRÍLA**
Nezabudnite pneumatiky vyložiť
pred bránu

VÝKUP PAPIERA bude 27.4.2011
Výkup papiera, kartónu, letákov, novin, časopisov a kníh bez textilných obalov po obci:
cena za 1 kg – 0,03€ (vyplácané nad 100 kg)
alebo 1 toaletný papier za 6 kg

**V MESIACI APRÍL SÚ V NAŠEJ
OBCI ZNOVU ROZMIESTNENÉ
KONTAJNERY NA VEĽKOOBJEMNÝ
ODPAD Z DOMÁCNOSTÍ**

**O rozmiestnení kontajnerov upozorňujeme aj
hlásením v miestnom rozhlase.**
**Žiadame občanov, aby po odvezení kontajne-
ra nevyhadzovali odpad na jeho miesto.**
**Kontajnerov je dostatok a sú rozmiestnené
postupne po celej obci.**

PODUJATIA V OBCI POHORELÁ

APRÍL

3.4. Pohorelá – Polomka

16. kolo oblastnej futbalovej súťaže mužov
(od 15:30 na futbalovom ihrisku)

10. 4. ŠK Orlova – ŠK Garde CVČ Detva

10. kolo šachovej ligy 3c2
(od 9:00 v ZŠsMŠ)

10.4. 1.FK Horehron – Hont. Nemce

14. kolo III. ligy starších žiakov
(od 10:00 na futbalovom ihrisku)

17.4. Pohorelá – Telgárt

18. kolo oblastnej futbalovej súťaže mužov
(od 16:00 na futbalovom ihrisku)

22.4. 1.FK Horehron – B.Štiavnica

16. kolo III. ligy starších žiakov
(od 10:00 na futbalovom ihrisku)

M Á J

1.5. Pohorelá – Dolná Lehota

19. kolo oblastnej futbalovej súťaže mužov
(od 16:30 na futbalovom ihrisku)

6.5. PIETNY AKT

kladenie vencov k pamätníku obeť vojen
pri príležitosti Dňa víťazstva nad fašizmom
(o 10:00 na námestí)

22.5. 1.FK Horehron – Dudince

20. kolo III. ligy starších žiakov
(od 10:00 na futbalovom ihrisku)

22.5. OSLAVY DŇA MATIEK

slávnostný program detí ZŠsMŠ, DFS Mladost'
a ZUŠ matkám a starým matkám
(o 14:30 na amfiteátri)

CELOROČNE:

NÁCVIKY A TRÉNINGY V TELOCVIČNI:

AEROBIK / ZUMBA

Pondelok 18:00-19:00 a Streda 18:00 – 19:30
(kontakt: Janka Ďuburová)

DFS MLADOSŤ – mladší žiaci

Utorok 13:30 – 14:30
(kontakt: Mgr. Mária Huťová)

DFS MLADOSŤ – starší žiaci

Štvrtok 14:30 – 16:00
(kontakt: Mgr. Gabriela Kanošová)

FLORBAL

Pondelok 14:30 – 16:00
(kontakt: Mgr. Jozef Šajša)

FUTBAL

Pondelok 19:00 – 20:00
(kontakt: Ján Krupa)

FUTBAL – tréning - žiaci

Utorok 14:30-16:30 a Streda 13:30 – 15:00
(kontakt: Mgr. Jozef Šajša)

FUTBAL – tréning - dospelí

Piatok 18:00 – 20:00 a Nedeľa 13:00-15:00
(kontakt: Š. Kalman, Mgr. Jozef Šajša)

KALANETIKA

Pondelok 16:00 – 17:00 a Štvrtok 16:00-17:00
(kontakt: Mgr. D. Schillerová)

NOHEJBAL - tréning

Piatok 16:00 – 18:00
(kontakt: L. Lihan)

TANEČNÁ ŠKOLA J.Fábera

Streda 15:00 – 18:00
(kontakt: 0911218459)

Stolný tenis – tréning - žiaci

Štvrtok 17:00 – 19:00
(kontakt: M. Puťoš)

Stolný tenis – tréning - dospelí

Sobota 14:00 – 17:00
(kontakt: J. Halák)

Termíny zberu komunálneho odpadu

6. apríl	20. apríl	4. máj	18. máj
----------	-----------	--------	---------

Žiadame občanov, aby si nádoby vyožili
pred brány už deň vopred,
pretože sa zbiera od 7:00 hod.!

Termíny zberu plastov

5.-6. apríl	3.-4. máj
-------------	-----------

Žiadame občanov, aby vykladali
len plné a zaviazané vrecia.
(Nezabudnite plastové fľaše stlačiť,
aby sa zmenšil ich objem)

FAŠIANGY V MŠ

Deti z materskej školy si z fašiangového obdobia odnášajú množstvo zážitkov. Naučili sa mnoho ľudových poviedačiek, pesničiek, vypekali pampúšky z obľúbenej rozprávky a hlavne sa po celý čas tešili na fašiangový karneval v maskách, ktorým toto veselé obdobie ukončili. -D.K.-

JARNÝ ZLET KOSCOV

Už tretí v poradí bol sobotňajší jarný zlet Slovenského koseckého spolku. V penzióne Hron sa zišli zástupcovia Oravskej, Zemplínskej, Šarišskej, Abovskej a Horehronskej koseckej družiny. Hlavným bodom bolo hospodárenie za rok 2010, ktoré sa k spokojnosti prítomných pohybovalo v pozitívnych číslach. Poďakovanie vyslovili všetkým, ktorí im darovali 2% z dane. Ďalším nosným bodom bola tvorba Kalendára Slovenskej koseckej ligy (SKL). Napriek tomu, že kosci prijali úsporné opatrenia, na Slovensku sa tento rok „kosby“ rozvinú aj v chotároch Cigľa a Betliara. Spolu pätnásť akcií z toho tri exhibície. Už 21. mája sa začína na Zemplíne a v Pohorelej budú Horehronské slávnosti koscov a hrabačiek ako obvyčajne 11. júna. Finále SKL bude 19. augusta na Agrokomplexe v Nitre.

Kosci v zime nezaháľali. Okrem iného oslovili veľké množstvo agroinštitúcií počnúc Ministerstvom pôdohospodárstva v snahe zistiť názor na svoju iniciatívu: vyhlásiť na Slovensku Deň trávy – 24. jún sv. Jána a aj tak upozorniť širokú a ľahostajnú verejnosť, že je tu aj pre nás, ľudí XXI. storočia. - Lukáš Janoška -

Informácia pre žiadateľov o pridelenie súpisného čísla pre stavbu

Dňom 1. marca 2003 nadobudla účinnosť Vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 31/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o označovaní ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní stavieb.

- Pre novostavby a stavby postavené po 1.10.1976 k vydaniu rozhodnutia o určení súpisného čísla je potrebné na obecný úrad predložiť
 - žiadosť o určenie súpisného čísla (formulár na internetovej stránke obce)
 - kolaudačné rozhodnutie
- Pre stavby postavené pred 1.10.1976 k vydaniu rozhodnutia o určení súpisného čísla je potrebné na obecný úrad predložiť
 - žiadosť o určenie súpisného čísla (formulár na internetovej stránke obce)
 - užívacie povolenie, kúpnu zmluvu, darovaciu zmluvu alebo iný doklad, ktorým môže stavebník preukázať vlastníctvo k stavbe
 - ak chýba akýkoľvek doklad k stavbe, žiadateľ predloží čestné vyhlásenie (formulár čestného vyhlásenia na internetovej stránke obce), v ktorom musí byť uvedený, kto bol stavebníkom stavby, v ktorom roku bola stavba postavená a účel, pre ktorý je čestné vyhlásenie vydané. Vyhlásenie musí byť overené na obecnom úrade alebo notárskom úrade, kde občan zaplatí správny poplatok 0,50 € v hotovosti za overenie podpisu.

Za doručenie rozhodnutia o pridelení súpisného čísla na katastrálny úrad zodpovedá stavebník!

SPOMIENKOVÝ DEŇ NA OBETE LAVÍNY

Uplnulý týždeň sme si pripomenuli smutné výročie – 55. rokov od najväčšieho lavínového nešťastia v povojnovej histórii Československa, ktorá si vyžiadala smrť šestnástich lesných robotníkov. V horách nad Dolnou Lehotou vtedy 8. marca 1956 zahynulo 16 lesných robotníkov - 9 z Pohorelej a 7 z Telgártu. Žádušnú svätú omšu za obeť nešťastia slúžil v piatok 11. marca 2011 v kostole Sedembolestnej Panny Márie v Pohorelej čestný kanonik vdp. Mgr. Miroslav Fabiny. V sobotu 12. marca 2011 sa konal v Pohorelej Spomienkový deň na tragicky zahynutých lesných robotníkov. V miestnom cintoríne pri spoločnom hrobe obeť si ich pamiatku uctili pietnym aktom spolu s pozostalými starosta obce Ing. Jozef Kalman i generálny riaditeľ š.p. Lesy SR Ing. Igor Vizlai, spolu s ďalšími predstaviteľmi OZ Beňuš i Urbáru Pohorelá.

Spomienkový deň potom pokračoval Memorialsom pohorelských rubárov – Majstrovstvom Pohorelej v nohejbale trojčlenných družstiev. Reportáže zo Spomienkového dňa i rozhovory s pozostalými odvysielal aj Slovenský rozhlas. OZ OPORA Pohorelá a Obec Pohorelá usporiadali tento spomienkový deň už po 17. krát na pripomenutie si tragickej udalosti i uctenie si ťažkej práce lesných robotníkov v horách, ktoré i teraz sú živiteľmi mnohých rodín na Horehroní.

POZNAJ KRAJINU SVOJICH PRIATEĽOV

Slovenská republika je od 1. júla 2010 do 30. júna 2011 predsedajúcou krajinou V4 „višeegrádskej štvorky“. Pri tejto príležitosti Žiacky parlament pri Základnej škole s materskou školou zorganizoval aktivitu zameranú na multikultúrnu výchovu a výchovu proti predsudkom s názvom „Poznaj krajinu svojich priateľov“.

Aktivita pozostávala z prezentovania jednotlivých štátov tvoriacich V4 našimi žiakmi.

Jednotlivé triedy nám predstavili: trieda 6.A – Česko, 7.A – Poľsko, 8.A,B – Maďarsko, 9.A – Slovensko

Žiaci si na prezentáciu pripravili zaujímavé portfóliá, v ktorých použili informácie z politického života, vedy, kultúry a prírodných krás. Výstúpenia jednotlivých tried pozorne sledovala a hodnotila porota zložená z členov Žiackeho parlamentu. Všetci zúčastnení si z podujatia odniesli malú pozornosť.

Na činnosť žiackeho parlamentu opäť finančne prispeli p. Ondrej Pokoš sumou po 50,- €, za čo im aj touto cestou ďakujeme.
- Daniela Baranová – predsedníčka ŽP -

UPOZORNENIE

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Brezne vzhľadom na nepriaznivý vývoj požiaro-bezpečnostnej situácie v posledných mesiacoch upozorňuje občanov na povinnosť dodržiavania vyhlášky č. 401/2007 Z. z. o technických podmienkach a požiadavkách na protipožiarnu bezpečnosť pri inštalácii a prevádzkovaní palivového spotrebiča, elektrotepeľného spotrebiča a zariadenia ústredného vykurovania a pri výstavbe a používaní komína a dymovodu a o lehotách ich čistenia a vykonávaní kontrol. Kde sa okrem iného hovorí aj o **povinnosti čistiť komíny a dymovody v nasledujúcich časových intervaloch:**

Ak sú na komínové teleso pripojené spotrebiče s celkovým tepelným výkonom do 50 kW, raz za:

- 4 mesiace - spotrebiče na tuhé alebo kvapalné palivá
- 6 mesiacov - spotrebiče na plynne palivá a ak ide o komín bez vložky
- 12 mesiacov - spotrebiče na plynne palivá, a ak ide o komín s vložkou

Ak sú na komínové teleso pripojené spotrebiče s celkovým tepelným výkonom nad 50 kW, raz za:

- 2 mesiace - spotrebiče na tuhé palivá alebo spotrebiče na kvapalné palivá
- 6 mesiacov - spotrebiče na plynne palivá

MEMORIÁL POHORELSKÝCH RUBÁROV

Minútu ticha si uctili pamiatku obetí lavínového nešťastia pred 55 rokmi v Kulichovej doline nad Dolnou Lehotou účastníci Majstrovstiev Pohorelej v nohejbale trojčlenných družstiev – Memoriálu pohorelských rubárov, ktorý sa uskutočnil v sobotu 12.3.2011 v telocvični v Pohorelej. Súťažiacich i divákov na turnaji privítal starosta obce Ing. Jozef Kalman, spolu s generálnym riaditeľom š.p. Lesy SR Ing. Igorom Vizslaiom, predstaviteľmi OZ Beňuš - Ing. Martinou Kovalčíkovou, Ing. Martinom Kovalčíkom, Ing. Milanom Oravkinom, Jánom Lakandom – predsedom Urbáru Pohorelá, Jozefom Tokárom - poslancom banskobystrického samosprávneho kraja a Jánom Pumpurom - predsedom OZ OPORA Pohorelá, ktoré tento už 17. ročník Spomienkového dňa a Memoriálu pohorelských rubárov usporiadalo v spolupráci s Obecným úradom v Pohorelej.

Turnaja sa zúčastnilo 9 družstiev, ktorí predviedli vysokokvalitný nohejbal. Po 16-tich dvojsetových zápasoch v základných skupinách sa už ďalšie zápasy - v semifinále a o konečné umiestnenie - hrali na dva víťazné sety. Štvrtí zo skupín sa pobili o 7 miesto: MAZORNÍK vyhral nad BOROVIČTANOM 2:0 (11:7, 14:12).

O piate miesto sa pobili tretí zo skupín: družstvo LESY vyhralo nad družstvom MAŠA 2:0 (11:7, 11:5).

Po semifinálových zápasoch, kde OLD BOYS vyhrali nad družstvom MLADÍ PÁNI 2:1 (11:5, 12:14, 11:9) a SPORT SERVICE nad OBK 2:0 (11:7, 11:5), sa už hralo o medailové pozície. V malom finále – zápase o 3. miesto – si poradili MLADÍ PÁNI s OBK a vyhrali 2:0 (11:8, 11:8).

V dramatickom trojsetovom finále zvíťazili a titul Majstra Pohorelej v nohejbale získali hráči družstva OLD BOYS, keď vyhrali nad družstvom SPORT SERVICE 2:1 (4:11, 11:9, 11:5).

Konečné poradie:

1. OLD BOYS Revúca (Marián Dómeny, Roman Gažúr, Peter Mesár ml., Peter Mesár st.)
2. SPORT SERVICE Martin (Miroslav Kováč, Vladimír Mucha, Karol Serdel, Radomír Štipala)
3. MLADÍ PÁNI Heľpa (Mikuláš Kukuľa, Cyril Mihňák, Michal Skladaný)
4. OBK Heľpa (Ján Felej, Pavel Oravkin, Pavel Skladaný)
5. LESY Beňuš (Jozef Hazák, Ľubo Lihan, Ján Tlučák)
6. MAŠA Pohorelá (Vlado Gandžala, Marco Moder, Ján Petruška)
7. MAZORNÍK Brezno (Michal Baránek, Roman Janšto, Jozef Tokár)
8. BOROVIČTAN Pohorelá (Jaro Haľak, Jozef Kanoš, Martin Malecký)
9. KAMZÍCI Poprad (Dávid Gallik, Ján Pisár, Jakub Vnenčák, Erik Žuffa)

Ocenení boli aj najlepší hráči turnaja: univerzálny najlepší hráč – Roman Gažúr, najlepší smečiar – Karol Serdel a najlepší hráči v poli – Miroslav Kováč a Mikuláš Kukuľa.
(Foto: P.Brenčič)

vítazi: Old Boys Revúca

najlepší hráči

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

JUBILANTI

- 89 rokov
28.4. Zita Pumpurová, M.R.Štefánika 680
- 88 rokov
26.4. Jozef Terek, Pohorelská Maša 16
- 87 rokov
22.4. Mária Halušková, M.R.Štefánika 675
- 75 rokov
5.4. Ján Syč Kriváň, Kpt.Nálepku 102
24.4. Anna Pumpurová, Kpt.Nálepku 295
- 65 rokov
2.4. Mária Petrová, Jánošíkova 462
16.4. Anna Puťošová, Hviezdoslavova 43
19.4. Ján Petruška, Pohorelská Maša 10
- 60 rokov
3.4. Jozef Baksa, Clementisova 761
25.4. Mária Rašiová, Kpt.Nálepku 192

MLADOMANŽELIA

- 18.12. Martina Pačajová, Za Hronom 827
a Roman Feitl, Pelhřimov, ČR
- 5.3. Mária Mattová, Myslina
a Rastislav Pánis, Orlová 658
- 5.3. Anna Balohová, Jánošíkova 462
a Peter Ridzoň, Lom nad Rimavicou

ZOMRELÍ

- Božena Krušínská, Poh.Maša 68
(* 3.8.1932 - † 14.3.2011)
- Jozef Hazák, Clementisova 824
(* 6.2.1953 - † 31.3.2011)

LIATINOVÝ PAMÄTNÍK

Obec Pohorelá a jej osada Pohorelská Maša patrili v 18.-20. storočí k najvýznamnejším centrom železiarskeho podnikania rodu Cobogovcov v strednej Európe. Jednou z pamiatok, ktoré sa zachovali z tohto obdobia je aj liatinový pavilón – výkovok pohorelských železiarov na počesť Ferdinanda Coburga z roku 1841. Nachádza sa v Pohorelskej Maši pri štátnej ceste I/66 na začiatku lokality Krivý Potok.

Filagória je zapísaná v zozname chránených kultúrnych pamiatok Ústredného zoznamu pamiatkového fondu Slovenskej republiky.

Obec Pohorelá v roku 2006 vykonala opravu pamätníka - dôkladným vyčistením od korózie, opravou prasklín zvaráním, opravou poškodených a doplnením chýbajúcich častí, nátermi i úpravou okolia.

Náklady vo výške 40 tis. Sk (1.228€) boli financované z dotácie z Ministerstva kultúry SR.

Z obecnéj kroniky:

(pozn.: výpis záznamov z kroniky je bez gramatických a štylistických úprav)

ZÁZNAMY Z ROKU 1935 – STARÉ NÁPISY: V roku 1841 úradníctvom panstva Coburgov vystavilo pomník Ferdinandovi Coburgovi v miestach obytných domov Hlavačečka a Rosiara pri vyústení doliny Krivého potoka, na pravej strane hradskej smerom k Breznu. Pomník je opatrený nadpisom maďarským tohto znenia: „Ferdinand Szász Coburg, Gothai fejedelmi hercegy. Ö Fensége nek halála emlékéül vasgyári tisztisége 1841.“

VYKOPÁVKY: V čase, keď sa stávala železnica, vykopali údajne 6 starých mečov v miestach hore spomenutého pomníka. Nakoľko sa o ne nikto vážne nezaujímal, robotníctvo zahodilo ich medzi staré železo.

1941: PRVÉ VZORNÉ HNOJNÍSKO: Spoločnosť hospodárov, ktorý pozostáva zo všetkých majiteľov kráv a iného rožného statku, za vedenia svojho predsedu Juraja Štávinu vystavil nákladom 6.800,- Kčs prvé vzorné hnojisko pri stajni obecných byčkov, ktoré malo slúžiť príkladom pre ostatných chovateľov statku. Na úhradu tohto nákladu prispela obec Pohorelá sumou 1.700 Kčs, Pohronska župa príspevkom 1.000 Kčs a zbytok zaplatil stavebník – Spoločnosť hospodárov.

ROZŠÍRENIE A ÚPRAV ŠÁTNEJ HRADSKÉJ: Z jari 1941 štátna správa prikočila k rekonštrukcii štátnej hradskej, ktorá prebieha údolím Hrona a to od Brezna na Červenú Skálu a ďalej. Stará hradská nevyhovovala vyzývanej premávke, lebo bola úzka, motorovými vozidlami takmer do základov vydraná a veľmi prašná. Preto, kde to len trochu dovoľoval terén, bola na obe strany rozšírená, povrch hradskej bol pluhmi na to zostrojenými rozvrtaný a nahradený novým štrkom, ba kde toho potreba vyžadovala aj novou štetou. Keď tieto práce bohy prevedené po celej jej dĺžke a vozovka bola riadne zavalovaná početnými valcami z Nemeckej ríše, nato bola zalievaná dehtom a hrubším pieskom, aby sa stala bezprašnou. Práca táto skončila sa v jeseni a našli si pri nej živobytie nielen robotníci z našej dediny, ale aj ženy a mládež, odrastlá škola.

Táto práca bola zadaná ríšskoneemeckej firme Nickel & Seitz, ale dodávateľmi kamenných hmôt boli všetko slovenskí podnikatelia.

1971: POŽIARE: Pre obec bude rok 1971 pamätný. Vyskytli sa v ňom tri požiare. Dňa 22. marca o 18 hodine vypukol požiar v Pohorelskej Maši na stanici. Zhořela strecha na hospodárskej budove a voz sena. Požiar založili trojročné deti. Požiarnici z Omnie veľmi rýchle zasiahli. O 15 minút od vzniku už boli v činnosti a požiar zlikvidovali.

Druhý požiar presne o mesiac 22. apríla o 12.30 hodine vznikol u občana Syča Jána (Čaudera). Zachvátil hospodárske budovy. Požiar vznikol pravdepodobne od uskladneného nehaseného vápna. Požiarnici z obce zasiahli už o 10 minút po jeho vypuknutí. Občania tiež pomáhali hasiť vodou z vedier. Na pomoc prišli i požiarnici z Omnie, ktorí tiež účinne zasiahli a požiar pomohli zlikvidovať.

Tretí požiar bol v noci zo 14. na 15. júna o 1.30 hodine. Vznikol na hornom konci a zhořeli tri stodoly. Veľmi rýchle sa rozširoval. Požiarnici mali sťažené podmienky, lebo vodu museli ťahať až z potoka. Na jeho likvidáciu sa zúčastnili i požiarnici z Omnie, Sigmy, Helpy a Brezna. Zhořené stodoly patrili Hazákovi Jozefovi a Čaplickému Jozefovi (Pompurovi).

Gejza Horák: POHORELÁ – dedina pod Orlovou (1939-1943) – ZVYKY PRI JARNÝCH PRÁČACH

Keď slnko rozpustí sneh a zem začne dýchať novým životom, pluhy znova začínajú každoročne púť pásikmi polí. Menia chotár na brázdy, do ktorých vkladá Pohorelec všetku svoju nádej. Bojuje s hruďou a pluh, statok sú na dobrej pomoci.

Radostné a slávnostné je prvé oranie. Gazda a gazdiná pamätali naň už na „Sviatky“. Božie dary, ktoré ozdobovali vianočný stôl, zakrútené v papieri (vo vreci), musia na pole. Gazdiná nezabudne, i keby starý nebodaj nepamätal na dobrý starý zvyk. - Cesnak, cibul'a, soľ a okrajčok z chleba načatého na Nový rok čakajú vo vreci. Starostlivá ruka gazdinej ich vložila do neho a vrece odдыхuje na voze. Gazda priaha a nakladá náčinie potrebné na oranie a siatie.

Na zem medzi predné kolesá voza položia chlieb (celý) - znak úrody a požeňmania Božieho. Gazda obchádza záprah a voz smerom doprava, v ruke má vajce a hladká voľy (záprah), aby mu boli hladké a okrihľe ako vajce. Gazdiná prináša halúzku z vianočného stromčeka a svätenú vodu. Halúzku namáča do svätenej vody a svätí: kropí statok, voz, jeho náklad i orača.

Napokon prežeňná malý sprievod a orač v mene Božom vykročí zo dvora. Vie, kde pôjde najskôr. Na prvé oranie si musí vybrať diel, ktorý stihne doobeda aj osiať. - Ak je gazda s prvým siatím včas hotový, bude mu vraj zavčasu zrieť obilie.

Keď vidí gazda prvý raz z jari orať do vršku pôjde vraj jeho hospoda dohora, bude sa vmáhať; keď však ten, ktorého zazrie prvého v oraní, schádza „v dolinu“, má sa obávať zlého hospodárskeho roku; hospoda bude upadať - postihnú ju škody.

Prácu treba začať v mene Božom. Gazda všetko prichystal, len pluh založiť, voľy osloviť a vykročí v prvej brázde. - pochválen buď Ježiš Kristus! - pozdraví sa a založí... Keď prejdú ta a späť, pod prvú „skibu“ vloží orač spomenuté Božie dary z vianočného stola. - Potom orač (otec orie a syn vodi voľy) pokľaknú, obrátia sa k východu slnka: prosia požeňnanie z neba. - Daktorí Pohorelci neradia kľakať - vraj bude úroda nízka, chudobná. Pri tejto príležitosti treba cez modlitbu stáť, aby sa vraj obilie neváľalo...

Statok ťahá, pluh reže, syn vedie statok a otec pluh. Chytrý ide práca od ruky. Ani slnko nestojí a na poludnie musí byť osiaty. - A bude, ak Pán Boh pomôže. Pred siatím zaviazť gazda do rožka rozsievky kovový peniaz, ktorý je v nej celý čas seby. Po zakončení jarných prác má ho darovať „pre Boha“ (ako almužnu). - Dobrý skutok odmení Pán Boh hojnou úrodou.

Keď rozsieváč dokončil svoju robotu, pokľakne (alebo stojí ako prv), pomodlí sa, urobí na zemi tri križe a pozrie na vysokú horu, aby bola budúca úroda vysoká: mohutná ako hora.

Ak je prvý diel do poludnia obrobený, gazda spokojne obeduje. Poobede začína prácu inde.

Keď sa orač vracia večer domov, gazdiná ho má znenazdania obliať čerstvou vodou, aby vraj Pán Boh polieval pole, dal hodne vody na obrobené polia a požeňnal úrodu, čistú ako vodu. - Dôkladne treba polievať polia; musí byť teda i orač dôkladne pokropený. - Dobrý gazda sa nenahnevá, i keď do nitky premokne a gazdine (najmä mladé) vedľa polievať...

Po prvom oraní musí byť zalieváčka. Gazdiná pripraví hriatu aj o zahryznutie sa postará, vie, čo sa patrí. Chlop príde vyťahany, musí sa potúžiť.

Sadenie zemiakov je na hlave gazdinej. Zemiaky ktoré boli na „Sviatky“ na vianočnom stole, prídu do vreca na samý vrch. Ony budú najpožeňnanejšie. Medzi ne vloží pozorná gazdiná „puzički“ (bahniatka) a vsype škrupiny z veľkonočných vajčiek; vraj budú nové zemiaky hladké ako povrch veľkonočných vajec.

Ak chceš mať peknú, požeňnanú úrodu, veru na všeličo musíš pamätať! Zemiaky určené na sadenie gazdiná posväti svätenou vodou a len tak môžu do jamôk. Sviatkové zemiaky načim zasadiť najskôr.

Do prvej jamky dávajú niektorí skalú, aby vraj boli nové zemiaky veľké ako ona.

Pri sadení ani deti nepostávajú. - Keď sú zemiaky v zemi, nevesty (figliarky) povávajú svojich malých pomocníkov po poli, aby sa vraj na jeseň z kopcov kotúľali také „krompele“ ako deti.

A ešte dačo! - Pri sadení zemiakov treba veľa rozprávať! Kde vraj veľa na poli rozprávajú, tam býva hojná úroda. Gazda sa nemusí báť, že by v tomto bola chyba. Ženy nerady čušia a najmä v Pohorelej. Keď ich je dosť v krúžku, jazyky vždy majú kopy materiálu na poobracanie.

Nemožno sa ponosovať. Zemiakov v Pohorelej chvalabohu dosť. - Len by inšieho tak bolo!

Nesmieme zabudnúť na ľan! - Keď rozsieváč seje, veselé ženy ho napadnú a pekne - krásne ho vytáhajú za vlasy, aby vraj mali jemný ľan, bohatý na vlákna. - Toto však stvárajú len mladšie. Ale pred nimi ani starý človek nie je celkom istý... Keď rozsieváč dokončil prácu, vyhodí prázdnu rozsievku dohora, aby vraj Pán Boh požeňnal vysoký, bohatý ľan. Ten nepožeňná, čo seje, ak Pán Boh nepožeňná - hovorievajú Pohorelci.

